

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อพูดถึง “ตลก” หลายคนคงจะนึกยิ้มอยู่ในใจโดยไม่จำเป็นต้องมีตลกปรากฏอยู่ตรงหน้า เพียงแต่จินตนาการไปถึงการแสดงของคนกลุ่มหนึ่งราว 4-5 คน ที่ใช้ความสามารถในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านภาษา ด้านวรรณกรรม ด้านนาฏศิลป์ ด้านดนตรี ฯลฯ ถ่ายทอดเรื่องราวที่นึกแต่งขึ้นเอง โดยสังเกตแง่มุมชีวิตบางอย่างจากประสบการณ์ส่วนตัว หรือดัดแปลงจากนิยายปรัมปราพื้นบ้าน รวมถึงเพลงที่ร้องกันโดยทั่ว ด้วยความมุ่งหวังอันสำคัญของพวกเขา คือ การสร้างรอยยิ้มและเสียงหัวเราะให้กับผู้พบเห็น

อารมณ์ขัน รอยยิ้ม และเสียงหัวเราะ เป็นปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน แต่ไม่มีใครสามารถให้คำตอบที่แน่ชัดได้ว่าปฏิกิริยาดังกล่าวนี้อาจเกิดขึ้นด้วยสาเหตุใด นักวิชาการหลายท่านหลายแขนงต่างพยายามหาที่มาของปฏิกิริยาอารมณ์ขันนี้ และคำตอบที่ได้ก็มาจากมุมมองในศาสตร์วิชาการที่ตนเชี่ยวชาญหรือเกี่ยวข้อง ซึ่งไม่สามารถใช้อธิบายได้ในทุกสถานการณ์ แต่ถึงกระนั้นปรากฏการณ์ที่หาสาเหตุไม่ได้ชัดเจนดังกล่าวนี้ก็ยังเป็นสิ่งที่ทุกคนหวังที่จะมีขึ้นกับตัว โดยที่ตลกก็เป็นคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ทำหน้าที่สร้างปฏิกิริยาอารมณ์ขันอันจำเป็นนี้ให้เกิดขึ้นกับทุกคน

ความหมายของ “ตลก” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 หมายถึง “ก.ทำให้คนอื่นขบขันด้วยคำพูดหรือกิริยาท่าทาง เป็นต้น; โดยปริยายหมายความว่า แกล้งทำให้คนอื่นเข้าใจผิด เช่น เล่นตลก. ว. ขบขัน, ที่ทำให้คนอื่นขบขันด้วยคำพูดหรือกิริยาท่าทาง เป็นต้น เช่น หนังสือตลก, เรียกเรื่องที่ทำให้ขบขันหรือเข้าใจผิดว่า เรื่องตลก” จากคำนิยามดังกล่าวทำให้ครอบคลุมความหมายของคำว่า “จำอวด” ด้วยโดยที่ “จำอวด” หมายความถึง “น.การแสดงเป็นหมู่โดยใช้ถ้อยคำชวนให้ตลกขบขัน”

ความหมายของคำทั้งสองคำค่อนข้างใกล้เคียงกันโดยเฉพาะในกรณีที่ “สร้างความขบขัน” ให้เกิดขึ้น ซึ่ง “จำอวดแต่เดิมคงจะเป็นคำที่ใช้เรียกพวกเล่นสำหรับกับละคอน แต่ตลกนอกจากจะใช้เรียกตัวเล่นขบขันของหนัง(ใหญ่) แล้ว คงจะเป็นคำที่ใช้เรียกพวกที่เล่นสำหรับกับโขนด้วย” (ฉนิต อยู่โพธิ์, 2516) ในปัจจุบันพวกที่เรียกว่า “จำอวด” แทบจะหาไม่ได้อีกแล้ว ถูกเหมารวมไปว่าเป็นตลกเกือบทั้งหมด จะมีก็แต่ใช้เรียกโดยแฝงความรู้สึกดูถูกดูแคลน

น่าเสียดายที่เรื่องราวของตลกยังมีเคยมีผู้ใดบันทึกไว้ เพื่อเป็นตำราศึกษาอย่างเป็นจริงเป็นจังมาก่อน ด้วยเหตุที่การแสดงตลกถูกจัดว่าเป็นการแสดงของสามัญชน หรืออีกนัยหนึ่งเป็นเรื่องราวของชนชั้น

ล่างสุดในสังคมไทย นอกจากนี้ด้วยความหยาบโลนในเนื้อหาที่สร้างความตลกโปกฮาให้กับคนดู ยังเป็นสิ่งที่ช่วยบอกถึงสถานะภาพของคนดูตลกได้เป็นอย่างดี ดังเช่นคำกล่าวของสุรพล วิรุฬห์รักษ์ที่ว่า

“...ต่อจากนั้นก็เล่นเรื่องต่างๆ สิ่งละอันพันละน้อย พุดเจรจากันเป็นเรื่องตลกคะนอง จะร้องเป็นทำนองเพลงอะไร ก็มีเนื้อร้องเด็ดไปข้างหยาบโลนให้เหมาะกับนิสัยของบริษัทชั้นคนดู เช่นร้องว่า ช่างชั้นเดือนหงายชี้ควายไปแหงแสดทลั้มจมคว่าไอ้ไม้ก็ตำเอานัยตา...”

(สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2522)

อย่างไรในวัฒนธรรมการแสดงตลกก็ไม่ได้เป็นแบบแผนที่ได้รับการสร้างหรือยกย่องเท่ากับการแสดงประเภทอื่น อาจจะได้ด้วยเหตุที่จุดกำเนิดของตลกนั้นมาจากคณะนักแสดง เพราะแต่เดิมเมื่อมีผู้ตาย ชาวบ้านจะนิมนต์พระสงฆ์มาสวดเพื่อเป็นการบำเพ็ญอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย ครั้นเมื่อพระสวดอยู่ทุกคืนเกิดวงแหวนหาวนอนขึ้นมาจึงคิดหาวิธีแก้วงขึ้น ด้วยการใช้น้ำจิ้งหะเข้ากับเสียงสวด ขยับท่าทางบ้าง ขยับतालปัตรบ้าง เรียกกันว่า “สวดพระ” ซึ่งสามารถสร้างความสนุกสนานให้กับผู้ฟังได้เป็นอย่างดี จนภายหลังได้แปรรูปไปเป็น “สวดคฤหัสถ์” อันมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน แต่ก็เสื่อมซาไปในที่สุด

ในสมัยรัชกาลที่ 6 บทบาทของตลกได้รับการยกฐานะขึ้น พระองค์ได้ทรงเรียกตลกโขนว่า “จำอวด” และยิ่งได้รับความนิยมน้อยมากในรัชกาลต่อมา เรียกได้ว่ามีปรากฏอยู่ในงานมหรสพทุกที่ ในเวลาไล่เลี่ยได้เกิดมี “ตลกหน้าม่าน” ขึ้น อันถือเป็นอีกรูปลักษณะหนึ่งของจำอวด จนเมื่อมีสื่อวิทยุเข้ามาในประเทศไทย ก็มีการเรียกชื่อการแสดงในรูปแบบเดียวกันแต่ปรากฏที่สื่อต่างกันว่า “ละครย่อย” กระทั่งเมื่อปีพ.ศ. 2498 สถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม ได้เริ่มออกอากาศแพร่ภาพขึ้นเป็นครั้งแรก ตลกก็ก้าวเข้ามามีบทบาทในโทรทัศน์โดยที่มีได้ทั้งรูปแบบเดิมแต่ประการใด

สื่อโทรทัศน์เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่ตัวเองสู่มวลชน เพื่อการเป็นที่ยอมรับในวงกว้างมากขึ้น ในระยะแรกรายการตลกทางโทรทัศน์จะมีผู้แสดงที่มาจากเวทีจำอวดทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็น ทองแถม เขียวแสวงใส, ทองฮะ วงศ์รักไทย, ก๊กเฮง, สมพงษ์ พงษ์มิตร, ล้อต๊อก, ชูศรี มีสมมนต์ ฯลฯ รูปแบบและเนื้อหาจึงไม่แตกต่างไปจากที่เคยแสดงตามงานมหรสพ ต่อมาจึงได้มีศิลปินตลกที่เกิดขึ้นมาจากวงการโทรทัศน์ เช่น ท้วม ทรนง, เทิง สติเฟื่อง เป็นต้น

รายการตลกในโทรทัศน์สมัยนั้นเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชมอยู่ระยะหนึ่ง พอเริ่มเมื่อก็มีการปรับเปลี่ยนผู้เล่นเพื่อให้ถูกใจผู้ชมมากขึ้น และเมื่อเกิดสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นตามมา สิ่งที่ขาดเสียไม่ได้สำหรับรายการที่จะต้องออกอากาศก็คือรายการตลก และเมื่อตลกเป็นที่รู้จักของคนโดยทั่วไปแล้ว ตลกในยุคต่อมาจึงไม่จำกัดตัวเองอยู่แต่เฉพาะวงการสื่อโทรทัศน์หรือตามเวทีงานบันเทิงต่างๆ แต่ยังสามารถเปิดตัวเองในสถานเริงรมย์ประเภทบาร์ ไนต์คลับ ด็อกเทลเลาจน์ การแสดงของตลกตามสถานเริงรมย์เริ่มแพร่หลายจนกลายเป็น “ตลกคาเฟ่”

ในเวลานั้น คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 17 ลงวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ได้กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในการเสนอรายการโทรทัศน์ในลักษณะดังนี้ เช่น “...คำพูดหรือข้อความที่ใช้ต้องสุภาพเรียบร้อยและไม่เป็นภาษาวิบัติ...ไม่เป็นการพาดพิงถึงบุคคลหรือสถาบันใดๆ อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นไปในทางลามกอนาจาร...” พร้อมกันนั้นยังมีการออก “ระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2518” เพื่อให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ หรือที่เรียกว่า “กบว.” มีการให้อำนาจในการตรวจสอบ ดูแล ควบคุม รายการโทรทัศน์ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด และยังให้อำนาจในการลงโทษสถานีในกรณีที่พบว่ามีการฝ่าฝืน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ตลกทั้งหลายห่างหายไปจากวงการโทรทัศน์อยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง แม้ภายหลังจะมีกฎหมายยกเลิกคณะกรรมการดังกล่าวแล้วก็ตาม

ด้วยความพยายามในการปรับตัวเองของตลก ทำให้ปัจจุบันทั้งตลกคาเฟ่และตลกปัญญาชนที่เกิดขึ้นภายหลังต่างมีบทบาทอย่างมากในการผลิตรายการตลกทางโทรทัศน์ อันเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชมอย่างมากมาย เช่น รายการยุทธการขยับเขียงอก รายการสามคนอลเวง รายการขบวนการจีเส็น และมีบางรายการที่มีช่วงของตลกออกอากาศเป็นประจำเช่น รายการทไวไลท์โชว์ นอกจากนี้แล้วยังมีรายการตลกในลักษณะอื่นๆ อีก อาทิ ละครตลก เช่น รายการวิก 07 หรือรายการตลกสถานการณ์ (situation comedy) เช่น รายการโสดหารสอง ต่อมาเปลี่ยนเป็น รายการโสดยกกำลังสาม รายการคู่ซิ่นซูลมุน เป็นต้น รายการเหล่านี้มักจะมีนักแสดงตลกประกอบอยู่ด้วยเสมอ ไม่ก็เป็นในลักษณะใช้บทตลกโดยที่นักแสดงทั่วไปสวมบทบาทอยู่

“อย่างในวงการต่างปัญหาที่เจอ อย่างตลกนี่มันดำเนินตามความรู้สึกของเค้า ตลกที่หากินตามคาเฟ่มันต่ำ มันคนละครลากับตลกที่เล่นแบบมีสคริปต์ เล่นตามรายการทีวีหรือละครเวทีก็แล้วแต่ เพราะว่าคำเหล่านี้ผมเคยเจอมา...เขาก็พูดกันแบบแย่มุขขึ้นมาว่า “เฮ้ยเอาตลกคาเฟ่มาเล่น” ทำแบบนี้มันเหมือนกับปมด้อยของศิลปินตลก เพราะเค้ามองว่าเค้ามันตลกระดับปริญญากับตลกคาเฟ่เค้าก็แยกแล้ว ทำให้เราคิดว่าทำไม ตลกคาเฟ่มันผิดตรงไหนซึ่งจริงๆ แล้วตลกตามคาเฟ่ใช้มันสมอง ใช้ความสามารถ เหตุการณ์เฉพาะหน้าสู้กับเค้า ไม่มีการเขียนสคริปต์ล่วงหน้า”

(เบ็ด เชิญยิ้ม, 2536)

ภาพความขัดแย้งนี้เกิดภายหลังเมื่อมีกลุ่ม “ตลกปัญญาชน” ขึ้นแล้ว แต่ไม่ว่าจะเป็นรายการตลกที่นักแสดงจะมาจากกลุ่มใดก็ได้ ตลกยังคงสร้างอารมณ์ขันให้เกิดขึ้นกับสังคมอย่างไม่เปลี่ยนแปลง แม้จะมีข้อที่แตกต่างไปบ้างก็ตามกาลเวลา พัฒนาการของตลกปรับเปลี่ยนตัวเองให้เข้ากับยุคสมัยได้อย่างกลมกลืน พิจารณาจากการเป็นที่ยอมรับในสังคม อาจจะมีการเสื่อมความนิยมบ้างแต่ก็เพียงชั่วครั้งชั่วคราว จุดเด่นข้อนี้ทำให้ตลกยังคงความเป็นตลกไว้ได้มากที่สุด ไม่แปรรูปเหมือนกับนาฏกรรมประเภทอื่น เพื่อสนองความต้องการของคนทั่วไป จากหน้าที่ให้ความบันเทิงอันสำคัญที่สุด

เรื่องตลกถือเป็นแบบแผนทางวัฒนธรรมในการสื่อสารอย่างหนึ่ง ที่มีลักษณะต่างไปจากรูปแบบการสื่อสารทั้งหลายทั้งปวงที่ใช้กันอยู่ในสังคม ด้วยการสื่อสารถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเงื่อนไขของความ

ผิดเพี้ยนไปจากปกติ ในขณะที่แบบแผนอื่นจะสื่อถึงเรื่องนั้นอย่างตรงไปตรงมาตามลักษณะที่พบเห็น รูปแบบการสื่อสารโดยตรงถึงเรื่องราวเหล่านั้นทำให้ภาพการสื่อสารของเรื่องตลกมีความต่างไปอย่างสิ้นเชิง

ทั้งที่เรื่องราวที่ต้องการจะสื่อเป็นเรื่องเดียวกัน แต่ตลกก็มีหนทางเฉพาะตัวของตนที่จะนำเสนอเรื่องราวเหล่านั้นด้วยภาวะการล้อเป็นสำคัญ ณ เวลานั้นที่เป็นลักษณะเด่นนี้เองที่ทำให้เรื่องตลกกลายเป็นเรื่องสนุกสนาน จนกระทั่งผู้รับสารมองข้ามสารของกระบวนการนี้ไปเกือบทั้งหมด แล้วเลยเหมารวมกันไปว่าเรื่องตลกคือ เรื่องไร้สาระไม่มีคุณค่าในการนำเสนอ ฉะนั้นจึงไม่ควรค่าในการให้ความสำคัญเท่ากระบวนการสื่อสารอย่างอื่น

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2539) ได้มองปรากฏการณ์ของตลกไว้ว่า “ตลกไทยมีหน้าที่เสนอความเป็นจริงของมนุษย์อีกด้านหนึ่งซึ่งอาจถูกมองข้ามไป...เรียกว่าความเป็นจริงด้านมืด แต่ในขณะที่ตลกไทยก็ไม่ปฏิเสธความเป็นจริงอีกด้านหนึ่งซึ่งเป็นด้านสว่าง เพียงแต่ทำไมไซ้หน้าที่ของตลกจะต้องแสดงความเป็นจริงด้านสว่างเท่านั้น” ในขณะที่ “ตลกฝรั่งมุ่งจะชี้ให้เห็นรอยโหว่ในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปกติ หรือตรรกะที่ใช้กันเป็นปกติ” แต่ไม่ว่าจะเป็นตลกไทยหรือตลกฝรั่งนั้น พื้นฐานความคิดสำคัญประการหนึ่งคือ การสื่อสารถึงสภาพจริงอย่างไม่ปกติ

ลักษณะความผิดเพี้ยนของเรื่องราวที่ตลกสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสื่อสารนั้น อาจเปรียบได้กับลักษณะที่ผิดปกติต่างๆ ของมนุษย์ในสังคม โดยมองว่าการสื่อสารด้วยเงื่อนไขปกติมีคุณค่ามากฉันใด ความปกติของมนุษย์ก็มีคุณค่ามากฉันนั้น ในทางกลับกัน การสื่อสารอย่างพิสดารก็ไม่ควรค่าเช่นเดียวกับความผิดปกติของมนุษย์ ซึ่งหากพิจารณาโดยรวมแล้วไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารในรูปลักษณะใดก็แล้วแต่ คุณค่าน่าจะอยู่ที่การให้ข้อมูลเป็นสำคัญ และคงไม่มีวิธีการใดดีกว่าไปอีกวิธีการหนึ่งอย่างแน่นอน แต่ความเป็นจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่

นอกจากนี้ตลกเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมบันเทิง ที่ทำหน้าที่สะท้อนภาพสังคมไทยในแต่ละยุคแต่ละสมัยในรูปของความสนุกสนานรื่นเริงตามวิถีทางของตน วัฒนธรรมบันเทิงแขนงนี้อยู่เคียงข้างกับคนไทยมานานแสนนาน มีการปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมอย่างเหนียวแน่น สอดคล้องกับความต้องการของผู้ชม ซึ่งอาจจะเฟื่องฟูหรือตกต่ำไปบ้างในบางยุคสมัย ยิ่งเมื่อเข้ามาในสื่อโทรทัศน์อันเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้ชมอย่างมาก และมีแนวโน้มที่จะอยู่คู่กับคนไทยไปอีกนาน ตลกจำต้องปรับเปลี่ยนเอกลักษณ์บางอย่างเพื่อสนองมวลาชนจำนวนมากขึ้น กอปรกับลักษณะของสื่อโทรทัศน์ที่มีข้อจำกัดอย่างมากมาย จนอาจทำให้องค์ประกอบของการแสดงตลกต้องเกิดขึ้นใหม่เพิ่มเติม หรือหายไปบางส่วน หรือต้องเปลี่ยนแปลง

และแม้ว่ารายการตลกจะเป็นที่นิยมมากขึ้นในปัจจุบัน แต่ก็ยังถูกมองว่าเป็นเรื่องของชนชั้นล่างในสังคม ดังนั้นการศึกษาถึงรูปแบบ เนื้อหา และกลวิธีการนำเสนอของรายการตลกทางโทรทัศน์และวิดีโอเทป จะช่วยทำให้เข้าใจความแตกต่างของวัฒนธรรมตลกที่ไม่เหมือนกับวัฒนธรรมบันเทิงด้านอื่นในการต่อสู้เพื่อให้เข้ากับสื่อ และยังจะช่วยให้เข้าใจถึงปรากฏการณ์ทางสังคมไทยที่สะท้อนออกมาจากมุมมอง

มองของตลก จึงทำให้เกิดมีการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา และกลวิธีการนำเสนอมุขตลกของรายการตลกทางโทรทัศน์ และวิดีโอเทป”

ปัญหาการวิจัย

1. รูปแบบของรายการตลกทางโทรทัศน์และวิดีโอเทปมีลักษณะเป็นอย่างไร
2. เนื้อหาของรายการตลกทางโทรทัศน์และวิดีโอเทปมีลักษณะเป็นอย่างไร
3. กลวิธีการนำเสนอมุขตลกของรายการตลกทางโทรทัศน์และวิดีโอเทปมีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะรูปแบบของรายการตลกทางโทรทัศน์และวิดีโอเทป
2. เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหาของรายการตลกทางโทรทัศน์และวิดีโอเทป
3. เพื่อศึกษาลักษณะกลวิธีการนำเสนอมุขตลกของรายการตลกทางโทรทัศน์และวิดีโอเทป

ข้อตกลงเบื้องต้น

รูปแบบ เนื้อหา และกลวิธีการนำเสนอมุขตลกที่ใช้ มีความคล้ายและสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้ชมในแต่ละยุคแต่ละสมัยได้ และบางลักษณะขององค์ประกอบทั้งสามอาจจะไม่สามารถใช้ได้ในยุคใดยุคหนึ่ง แต่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เมื่อเวลาเปลี่ยนไป

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบ เนื้อหา และกลวิธีการนำเสนอมุขตลกมีลักษณะที่หลากหลาย
2. ในการแสดงตลกจะมีการนำเอาลักษณะของรูปแบบ เนื้อหา และกลวิธีการนำเสนอมุขตลกมาผสมผสานกันอย่างกลมกลืน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา และกลวิธีการนำเสนอมุขตลกของรายการตลกทางโทรทัศน์ และวิดีโอเทป” เป็นการศึกษาจากรายการที่นำเสนอในรูปแบบของรายการตลก หรือมีการแสดงตลกประกอบเป็นส่วนหนึ่งของรายการ โดยเป็นรายการตลกทางโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท., สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5,

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7, สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และแพร่ภาพตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2537 ถึงวันพุธที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ.2537 และรายการตลกทางวิดีโอเทปที่มีให้บริการเช่าตามศูนย์วิดีโอในช่วงเวลาดังกล่าว

คำนิยามศัพท์

รูปแบบรายการตลก	ลักษณะของการแสดงตลก ซึ่งจะมีรูปแบบเฉพาะตายตัวของการแสดงแต่ละชุด รวมไปถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นการแสดง เช่น ฉาก เครื่องแต่งกาย
เนื้อหารายการตลก	สาระของเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในการแสดง
กลวิธีการนำเสนอขมุขตลก	วิธีการเสนออารมณ์ขันของตลกที่ใช้ในการแสดง ประกอบขึ้นจากการเสนอขมุขตลก วิธีการสร้างเสียงหัวเราะและเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างเสียงหัวเราะ
รายการตลกทางโทรทัศน์	รายการบันเทิงประเภทหนึ่งที่มีงสร้างเสียงหัวเราะให้เกิดขึ้นกับผู้ชมหรือเป็นการแสดงตลกที่ปรากฏอยู่ในช่วงหนึ่งของรายการอื่นที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
รายการตลกทางวิดีโอเทป	รายการบันเทิงในรูปแบบเดียวกับรายการตลกทางโทรทัศน์ แต่บันทึกในรูปแบบของสื่อวิดีโอ ที่มีให้บริการเช่าตามศูนย์วิดีโอต่างๆ
ตลกคาเฟ่	คณะตลกอาชีพที่แสดงในสถานเริงรมย์ประเภทไนท์คลับ คาเฟ่ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และแสดงตามศูนย์การค้า ในบางโอกาส หรือบางช่วงของรายการโทรทัศน์
ตลกปัญญาชน	คณะตลกที่แสดงผ่านสื่อโทรทัศน์เท่านั้น มีการเขียนบทก่อนที่จะแสดงออกอากาศทุกครั้ง วัตถุประสงค์ของการแสดงมุ่งหวังที่จะให้กลุ่มเป้าหมายหลักซึ่งได้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา เกิดความขบขันขึ้น มีอยู่ 3 กลุ่มคือ ตลกซูโม่ ตลกยุทธการขยับเหงือก และตลกสามคนอลเวง

จำอวด

รูปแบบของการแสดงตลกของไทย ใช้ปฏิภาณของผู้แสดงเป็นพื้นฐานสำคัญในการเล่น เล่นเรื่องอะไรก็ได้ไม่จำกัดและไม่ต่อเนื่องมีลักษณะของการใช้ลักษณะความผิดแปลกร่างกายมาเป็นส่วนหนึ่งในการแสดง และยังเป็นการแสดงบนเวที หรือบริเวณที่ได้รับการสร้างขึ้นเพื่อแสดงต่อหน้าสาธารณชน

ละครย่อย

รูปแบบของการแสดงตลกที่ให้ความสำคัญกับเรื่องที่เล่น โดยมีการกำหนดเรื่องราวขึ้นไว้ล่วงหน้า มีการดำเนินเรื่องเพียงเรื่องเดียวในชุดการแสดง ซึ่งเป็นได้ทั้งแบบจบในตอน หรือมีตอนต่อ มีลักษณะคล้ายคลึงกับรูปแบบของรายการละคร แต่มีความยาวสั้นกว่า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการศึกษาเรื่องราวทางศิลปวัฒนธรรมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการถ่ายทอดวัฒนธรรมสู่คนรุ่นหลัง
2. เป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้ในแง่มุมอื่นๆ ต่อไป
3. สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการแสดงตลกผ่านสื่อโทรทัศน์ หรือใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์รายการบันเทิง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย